

A vénás eredetű lábszárfekély genetikai hátterének vizsgálata

Ph.D. tézisek összefoglalása

Dr. Nagy Nikoletta

Témavezető

Dr. Széll Márta

tudományos főmunkatárs

Bőrgyógyászati és Allergológiai Klinika
Szegedi Tudományegyetem, SZEGED

2007.

Az ismeretlen eredetű, krónikus lábszárfekély jelentős probléma a mindennapos bőrgyógyászati gyakorlatban. Habár számos, már azonosított tényező játszik szerepet a lábszárfekélyes betegek esetében tapasztalt elhúzódó sebgyógyulás etiológiájában, a betegség pontos patogenezise mindeddig nem pontosan ismert. Célul tűztük ki lábszárfekélyes betegekben az elhúzódó sebgyógyulás esetleges genetikai hátterének tanulmányozását.

A szöveti homeosztázis fenntartásában fontos szerepet játszanak a fibroblaszt növekedési faktorok (FGF), melyek hatásaikat transzmembrán tirozin-kináz receptorokon, ún. fibroblaszt növekedési faktor receptorokon fejtik ki (FGFR). E család egyik tagja az FGFR2, erről a génről alternatív splice mechanizmus révén két egymást kölcsönösen kizáró izoformája keletkezik: a keratinocita növekedési faktor receptor (KGFR) és bakteriálisan expresszált kináz (BEK). Sérülés esetén mindkét variáns szerepet játszik a sebgyógyulásban. Kísérleteihez az FGFR2 gén jelenleg ismert 509 pontmutációja (single nucleotide polymorphism = SNP) közül ötöt választottunk ki az Applied Biosystems adatbázisából, melyek biológiai hatása mindeddig nem ismert, azonban lokalizációjuk alapján feltehetően szerepet játszanak az FGFR2 működésének szabályozásában. Polimeráz láncreakció (PCR) során mutációs-specifikus TaqMan próba segítségével vizsgáltuk az FGFR2 gén polimorfizmusait. A vizsgált SNP-k közül a kódoló régiókban (exon 5: 103A→G, Thr→Met; és exon 6: 64C→T), a 6. intronban (91C→T) és a promoterben (2753T→C) található SNP-k nem mutattak szignifikáns különbséget allélgyakoriságaik alapján (Chi² p>0.05) a fekélyes és az egészséges

egyének közt, azonban a 3' nem transzlálódó régió (3' UTR) polimorfizmusa (2451A→G) esetében tapasztalt allélgyakorisági különbségek szignifikánsnak bizonyultak (χ^2 $p < 0,01$) a lábszárfekélyes és az egészséges egyének között.

A tumor nekrozis faktor α (TNF- α) olyan gyulladáscsökkentő citokin, melyet elsősorban makrofágok és endothelsejtek fejeznek ki. Ismert, hogy a TNF- α komplex szerepet játszik számos biológiai folyamatban, mint a lipid metabolizmus, inzulin rezisztencia, véralvadás és a sebgyógyulás folyamata. Wallace et al. (2006) igazolták, hogy a TNF- α -308-as pozícióban lévő (G→A) promotor SNP-je szerepet játszik a vénás eredetű lábszárfekély etiológiájában az ausztráliai populációban. PCR-RFLP módszerrel megvizsgáltuk a TNF- α (-308G→A) SNP mutáns alléljának (A allél) gyakoriságát magyar lábszárfekélyes és kontroll egyének között. Vizsgálati eredményeink szerint szignifikáns összefüggés van a vénás eredetű lábszárfekély és a TNF- α (-308G→A) SNP között (χ^2 $p < 0,05$), azonban ez az összefüggés jelentősen függ a vizsgálatba bevont obese egyének számától.

Feltételezzük, hogy az FGFR2 gén 3' UTR régiójában elhelyezkedő SNP megváltoztathatja az FGFR2 génről átíródó mRNS-ek stabilitását, csökkent KGFR és/vagy BEK fehérje mennyiséget, receptorális diszfunkciót és elhúzódó sebgyógyulást okozva. Egy másik lehetséges mechanizmus a vénás eredetű lábszárfekély kialakulásában a TNF- α -308 SNP A alléljának jelenléte, habár adataink szerint ez az SNP elsődlegesen az obezitással mutat asszociációt, és a vénás eredetű lábszárfekélyel csak másodlagosan függ össze.